

**UCHWAŁA NR XLII/420/23
RADY MIEJSKIEJ W SOCHACZEWIE**

z dnia 29 września 2023 r.

**w sprawie reparacji, odszkodowań i zadośćuczynienia z tytułu strat, jakie Polska
poniosła z powodu napaści Niemiec i Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich
oraz późniejszych okupacji**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40), uchwała się co następuje:

§ 1. Rada Miejska w Sochaczewie nawiązując do Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 września 2022 r. w sprawie dochodzenia przez Polskę zadośćuczynienia za szkody spowodowane przez Niemcy w czasie II wojny światowej oraz Uchwały Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2023 r. w sprawie konieczności uregulowania w stosunkach polsko-niemieckich kwestii reparacji, odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu strat, jakie Polska i Polacy ponieśli z powodu bezprawnej napaści Niemiec na Polskę w 1939 r. oraz późniejszej okupacji niemieckiej, wyraża swoje poparcie dla działań zmierzających do uzyskania zadośćuczynienia należnego Polsce od Niemiec za szkody wyrządzone w wyniku rozpętania II wojny światowej przez III Rzeszę Niemiecką. Rzeczpospolita Polska poniosła proporcjonalnie największe straty osobowe i majątkowe ze wszystkich państw zaatakowanych przez III Rzeszę Niemiecką podczas II wojny światowej. Straty te nie wynikały tylko z działań wojennych, ale przede wszystkim z niemieckiej polityki okupacyjnej, w szczególności celowej i zorganizowanej eksterminacji ludności na okupowanych terenach państwa polskiego, a także z intensywnej eksploatacji społeczeństwa polskiego, w tym pracy przymusowej oraz celowego niszczenia mienia. W wyniku prac Parlamentarnego Zespołu ds. Oszacowania Wysokości Odszkodowań Należnych Polsce od Niemiec za Szkody Wyrządzone w trakcie II Wojny Światowej oraz zaproszonych przez niego ekspertów straty te zostały oszacowane i opisane w Raporcie o stratach poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej 1939-1945.

Również Miasto Sochaczew zostało ciężko doświadczone przez agresję, a następnie okupację niemiecką. W wyniku II wojny światowej ponieśliśmy ogromne straty materialne i niematerialne. Już w pierwszych dniach działań zbrojnych w ogniu stało centrum miasta, uszkodzona lub zupełnie zniszczona została znacząca część jego zabudowy, dworzec, wysadzone były mosty na Bzurze, Utracie i Pisi, do użytku nie nadawała się sieć elektroenergetyczna. Niemcy, zaraz po zajęciu miasta, rozpoczęli podpalanie i niszczenie budynków, grabież maszyn z fabryk, z ziemią zrównano całą zabudowę pomiędzy obecnymi ulicami Warszawską, Traugutta i Podzamcze, w tym synagogę. Kościół poddominikański wysadzono w powietrze w kwietniu 1941 roku i zrównano z ziemią, ucierpiały gmachy publiczne, linie i budynki kolejowe.

Poza stratami materialnymi należy wskazać na straty ludzkie – egzekucje ludności cywilnej, wywózkę do obozów koncentracyjnych i na roboty przymusowe, trwające ponad pięć lat represje, grabieże prywatnego majątku sochaczewian. Kilka tysięcy mieszkańców w obawie o zdrowie i życie opuściło swoje domy.

Ziemia sochaczewska to także Bitwa nad Bzurą, która kosztowała życie ponad 20.000 polskich żołnierzy z armii „Poznań” i „Pomorze”. Cały świat zna polski cmentarz wojenny w Monte Cassino, gdzie spoczywa ok. 1050 żołnierzy, tymczasem cmentarze w Sochaczewie skrywają ciała ponad 4000 żołnierzy Wojska Polskiego.

Dlatego mamy pełne prawo domagać się jednoznacznego przyjęcia przez Rząd Republiki Federalnej Niemiec odpowiedzialności moralnej, politycznej, historycznej, prawnej oraz finansowej za dokonane zniszczenia i straty. Rada Miejska w Sochaczewie oczekuje od Rządu Rzeczypospolitej Polskiej stanowczego prowadzenia działań dyplomatycznych i prawnych, zmierzających do uzyskania od Rządu Republiki Federalnej Niemiec odpowiedniego zadośćuczynienia. Polska powinna je otrzymać w imię elementarnego poczucia sprawiedliwości, w imię prawdy historycznej oraz w imię rzeczywistego pojednania polsko-niemieckiego.

§ 2. Rada Miejska w Sochaczewie popiera także stanowisko Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie konieczności określenia i przedstawienia szacunków strat oraz kompensaty finansowej i zadośćuczynienia za straty materialne i niematerialne poniesione przez Państwo Polskie podczas II wojny światowej w wyniku napaści ZSRS oraz okupacji przez ZSRS terenów II Rzeczypospolitej.

W materiałach historycznych znajduje się wiele udokumentowanych opracowań zawierających informacje, że podobnie jak to miało miejsce w przypadku Niemców, także i władze sowieckie traktowały ziemie polskie jak wojenną zdobycz.

Jednoznacznie wynika z nich, że celem okupacji radzieckiej była całkowita rusyfikacja tych terenów, zagarnięcie polskich dóbr materialnych, wprowadzenie radzieckiego systemu politycznego, eksterminacja i wynarodowienie ludności pochodzenia polskiego oraz narzucenie pozostałej przy życiu ludności marksistowsko-leninowskiego ducha. Osiągnięciu tych celów w sytuacji całkowitego zniewolenia narodu polskiego służyły drakońskie i nieludzkie metody takie jak:

- aresztowania żołnierzy i oficerów, polskiej inteligencji, przemysłowców i właścicieli ziemskich.
- osadzanie jeńców w więzieniach, obozach i łagrach.
- tortury, egzekucje i mordy na polskich jeńcach wojennych
- deportacje ludności do Kazachstanu i na Syberię
- konfiskata majątków ziemskich
- nacjonalizacja przemysłu, transportu, banków
- represje wobec Kościoła Katolickiego - zamykanie świątyń, konfiskata majątku, prześladowania księży katolickich, zakaz nauki religii
- wcielenie mężczyzn do Armii Czerwonej
- wymiana waluty — wprowadzono rubel
- niszczenie sztuki polskiej i dóbr kultury narodowej, grabież dzieł sztuki
- rusyfikacja szkolnictwa
- zamknięcie polskich wydawnictw i likwidacja polskiej prasy.

W kwietniu 1940 r. na mocy decyzji władz Związku Sowieckiego w Zbrodni Katyńskiej wymordowano polskich żołnierzy, oficerów, funkcjonariuszy Straży Granicznej, Korpusu Ochrony Pogranicza, Straży Więziennej i funkcjonariuszy Policji Państwowej. Wszyscy oddali życie z powodu wiernej służby społeczeństwu i miłości do Ojczyzny. Na cmentarzu wojennym w Miednoje można znaleźć nazwiska 13 funkcjonariuszy Policji Państwowej, którzy w okresie XX - lecia międzywojennego pełnili służbę w Sochaczewie, a w kwietniu 1940 roku zostali zamordowani w Twerze. Jednym z zamordowanych był Komendant Powiatowy Policji Państwowej w Sochaczewie, komisarz Wacław Kruzewicz, który zainicjował budowę Domu Dziecka Stowarzyszenia Rodzina Policyjna. W 2006 roku ziemia z prochami poległych funkcjonariuszy została sprowadzona do Polski i złożona w Pomniku Pamięci w Trojanowie.

Rada Miejska w Sochaczewie oczekuje od Rządu Rzeczypospolitej Polskiej podjęcia czynności w celu określenia szacunku poniesionych strat oraz podjęcia wszelkich działań

wobec Federacji Rosyjskiej zmierzających do otrzymania stosownego zadośćuczynienia za wyrządzone krzywdy i poniesione straty w wyniku agresji ZSRS na Polskę w 1939 roku oraz w wyniku późniejszej okupacji przez ZSRS terenów II Rzeczypospolitej.

§ 3. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Miejskiej w Sochaczewie do przekazania niniejszej uchwały do Prezydenta RP, Premiera RP, Ministra Spraw Zagranicznych, Wojewody Mazowieckiego, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Starosty Sochaczewskiego, wójtów gmin powiatu sochaczewskiego.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Sochaczewie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Sylwester Kaczmarek

